

Naturrisikoutvalgets sekretariat
v/ Klima- og miljødepartementet

Vår ref:
VL

Deres ref:

Jessheim, 24.03.2023

Innspill til Naturrisikoutvalget

LHL er en medlemsstyrt, ideell og helhetlig helseorganisasjon med nærmere 54 000 medlemmer og 240 lokallag, interessegrupper og nettverk med andre med samme sykdom. Vi organiserer pasienter og pårørende innen hjerte- og karsykdom, lungesykdom, hjerneslag og afasi, samt astma og allergi.

Hele samfunnet vil i stor grad berøres av tap av sårbar natur og naturmangfold. LHL representerer folk fra lokalsamfunn i alle Norges hjørner, og vi ønsker å komme med et tverrfaglig innspill til utvalgets arbeid ikke minst for å belyse koblingen mellom tapet av natur og menneskers helse, men òg for å løfte frivillighetens potensiale til å bidra.

Koblingen mellom klima, miljø, natur og helse

For oss som organisasjon er koblingene mellom klima, miljø, natur og helse entydige. Klima-, miljø- og naturendringer kan ha både direkte og indirekte påvirkning på helsen, blant annet gjennom økt sykdomsrisiko. Mennesker med høy sykdomsbyrde er også de som vil rammes hardest av slike endringer. Dette gjelder mange mennesker innen LHLs diagnosegrupper. Samtidig er klima, miljø og natur også en viktig dimensjon av helsefremmende tiltak og i det forebyggende folkehelsearbeidet.

Naturen er en direkte kilde til både fysisk og psykisk helse, samt god livskvalitet. Naturen gir oss mat, luft og drikkevann, som tilfredsstiller våre grunnleggende behov. Vi har også direkte tilgang til å bruke den i vår hverdag. Friluftsliv, for eksempel, gir en kombinasjon av både naturopplevelse og fysisk aktivitet som er vesentlig for helsefremmende og forebyggende arbeid. Det er viktig at slike aktiviteter skjer i samspill med naturen og ikke medfører arealendringer som tar over og forandrer naturlige leveområder.

Hvordan naturen brukes påvirker nemlig klimaet, samtidig som at klimaendringene også påvirker naturen. Som organisasjon anser vi å stanse nedbyggingen av natur og dyrka mark og å løse klimakrisen som avgjørende for jordas livsgrunnlag, og for vår alles helse.

Naturtap gir også økte samfunnskostnader

Utvalget utreder konsekvensene av naturtap for det norske samfunnet og økonomien, og retter søkelyset særdeles på næringslivet og finansiell naturrisiko. LHL ønsker i denne sammenheng å løfte en tilhørende samfunnsøkonomisk dimensjon.

Både samfunnet og økonomien er avhengige av naturen, og vi står ikke kun ovenfor en stor direkte økonomisk risiko og kostnad i forbindelse med tap av sårbar natur og naturmangfold. Naturtap fører òg til enorme samfunnskostnader, som gir ytterligere samfunnsøkonomiske konsekvenser. Mange helsetilstander påvirkes av klima-, miljø- og naturendringer. Helsetap, helsetjenestekostnader og produksjonstap som følge av sykdom og ulykker på grunn av ødelagte naturvilkår for helsefremmende og forebyggende folkehelsearbeid vil prege norsk verdiskapning og velferd. Dette er samfunnskostnader som burde tas i betraktning.

Frivillighetens betydning for naturvern

Arbeid knyttet til naturen omfatter hele samfunnet – fra finanssektoren og næringslivet så vel som offentlig sektor, frivillige organisasjoner og sivilsamfunnet. I likhet med næringslivet har frivillig sektor en viktig betydning for å sikre en bærekraftig samfunnsutvikling, spesielt i våre lokalsamfunn. For å verne naturen og forbedre naturmangfold er tverrsektorielt samarbeid med frivilligheten, næringslivet, offentlig virksomhet og academia viktig.

Innsats på kommunalt nivå er viktig for å iverksette mange konkrete tiltak for en naturpositiv omstilling. Samtidig mangler mange norske kommuner tiltrekningskraft på unge mennesker og voksne i etableringsfasen. Distriktene spesielt opplever i stadig større grad mangel på personell og kompetanse, og over tid svekker dette evnen til å forvalte verdier i lokalsamfunnet, både menneskelige og naturlige ressurser.

Sett i lys av de demografiske endringene som speiles finnes det et enormt potensial for å dra i gang den lokale eldrekraften gjennom frivilligheten. Frivilligheten kan være en bærebjelke for fremtidens lokalsamfunn.

Med vennlig hilsen,

Frode Jahren
Generalsekretær
LHL